

A laboratóriumi medicina bemutatása

Nemzetközi Klinikai Kémiai és Laboratóriumi Medicina Szervezet (IFCC)
Közkapcsolatokért Felelős Bizottsága

A laboratóriumi medicina vívmányai: egy fel nem ismert érték egészségünk megőrzésében és fenntartásában

94%-a az orvosi kórlapokon, zárójelentéseken látható objektív adatoknak (1)

90%-a a kritikus eredmények alapján történő klinikai döntéseknek (2)

23%-a az összes klinikai irányelvnek (3)

23%-a a növekvő számú kiegészítő diagnosztikai eredményeknek (4)

.... a laboratóriumi medicinához köthető!

1. Hallworth M et al. *Current evidence and future perspectives on the effective practice of patient-centered laboratory medicine.* Clin Chem 2015;61: 589-599.
2. Piva E et al. *Laboratory critical values: Automated notification supports (effective clinical decision making).* Clin Biochem 2014;47:1163-8
3. The Lewin Group. *The value of diagnostics: innovation, adoption and diffusion into health care.* [http://www. http://www. lewin.com publications/Publication/237/](http://www.lewin.com/publications/Publication/237/). Accessed:
4. Heger NE et al. *Personalized therapeutics and companion diagnostics: A new paradigm in diagnostics and treatment.* Clin Chem 2014;60:795-6.

Miért is fontos a laboratóriumi medicina?

Laboratóriumi
Medicina

- A laboratóriumi medicinának fontos szerepe van a betegségek szűrésében, a diagnózis felállításában, a monitorozásban és a prognózisbecslésben
- A laboratóriumi medicina kulcs szerepet játszik az egészségügyi állapotunk ellenőrzésében és a betegségek megelőzésében

Ugye nem is gondolnád, hogy ennyi mindent csinálnak a laboratóriumok?

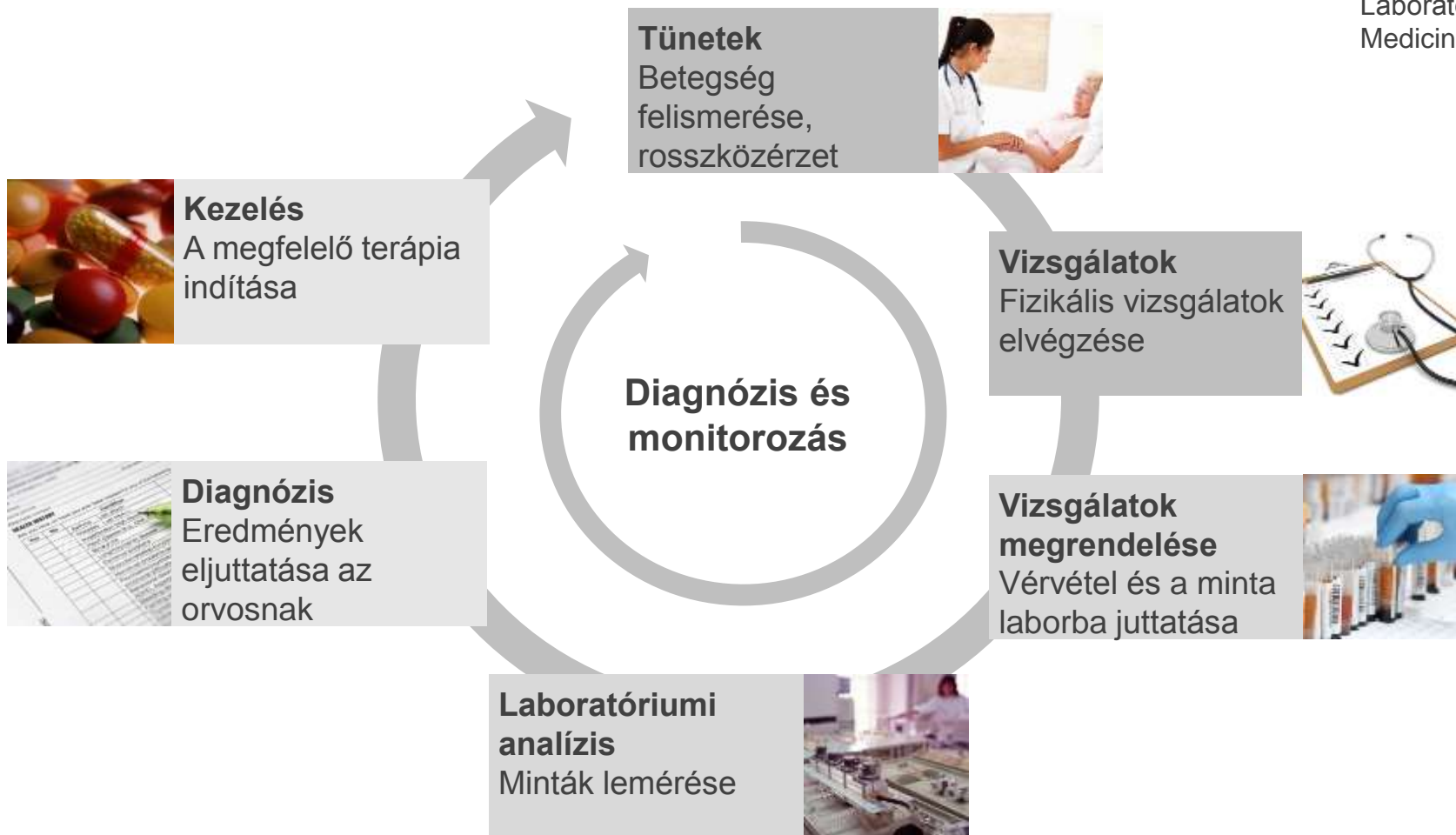

- Elősegíti a klinikai bizonyítékokon alapuló klinikai döntések meghozatalát
- Biztosítja a magas színvonalú laboratóriumi vizsgálatok elvégzését
- Biztosítja a vizsgálatok pontosságát
- Időben biztosítja a vizsgálati eredmények kiadását
- Konzultációt nyújt a különböző orvosi szakmák felé

Mi történik a mintámmal?

Laboratóriumi
Medicina

Hogyan jutok hozzá az eredményeimhez?

Laboratóriumi
Medicina

Laboratóriumi személyzet

- Szigorú titoktartási szabályok között kezeli a betegek adatait és eredményeit
- Kiadja a mért eredményeket a vizsgálatot kérő orvosnak

A vizsgálatot kérő orvos

- Megkapja a vizsgálati eredményeket papír alapon vagy elektronikus formában
- Konzultál a beteg eredményeiről a kezelő orvossal

A beteg személy

- Megkapja a vizsgálatok eredményeit
- A beteg eredményei az orvosi dokumentációs programban is tárolásra kerülnek

Helyesek-e az eredményeim?

Laboratóriumi
Medicina

Laboratóriumi minőségbiztosítási kontrollok

- A beteg eredményei addig nem kerülnek kiadásra, amíg a belső minőségbiztosítási kontrollok elfogadásra nem kerülnek
- A laboratóriumok rendszeresen részt vesznek belső és külső minőségbiztosítási programokban

Az eredmények validálása és jóváhagyása

- Nagy teljesítményű software programokat használnak az eredmények értékeléséhez és egy részük autovalidálásához
- A kóros/pozitív eredmények validálását személyesen a labordiagnosztikai szakemberek végzik

Teljes körű minőségbiztosítás a laborokban

- Minden belső laboratóriumi folyamatot monitoroznak
- Résztvesznek külső minőségbiztosítási programokban
- A laborszemélyzet rendszeres képzése és kompetencia tesztelése történik
- Résztvesznek állami vagy egyéb hivatalos szerv által elismert akkreditációban

Specialitások a laboratóriumi medicinában

Laboratóriumi
Medicina

Klinikai kémia

vér és vizelet
minták

Hormonok,
Glükóz,
Lipidek,
Máj/vese
funkciós
vizsgálatok

Hematológia

Vér alakos
elemei

Vércsoport
meghatározás,
Véralvadási
defektusok
kimutatása,
Vérképzőműnyek

Mikrobiológia

Különböző
biológiai minták

Fertőzések:
Bakteriális,
Vírális,
Gombás fertőzés
Rezisztencia
vizsgálatok

Molekuláris diagnosztika

Izolált DNS, RNS
minták

Genetikai
betegségek
kimutatása

Patológia

Szöveti
minták,
metszetek

Sejtmorfológiai
eltérések
kimutatása

Szakmák a laboratóriumi medicinában

Laboratóriumi
Medicina

Orvosi labor- diagnosztá

- Orvosi vagy természet-tudományi végzettség (6 vagy 5 év)
- Orvosi labor-diagnosztikai vagy klinikai biokémikus szakvizsga (5 év)

Analitikus/ technológus

- Labor-diagnosztikai végzettség (4 illetve 2 év)
- Labor-diagnosztikában dolgozó munkatársak segítése

Flebotómus

- Vérvételi technikákból való képesítés
- Vér, vizelet és egyéb teszfolyadékok mintavétele a betegektől

Mintaérkeztető

- A betegminták fogadása és azonosítása
- Betegadatok bevitele a számítógépes rendszerbe

Patológus

- Orvosi végzettség (6 év)
- Patológus szakvizsga (5 év)
- Korbonctani/szövetani eredmények értékelése

Laboratóriumi
Medicina

Néhány mindennapos rutin példa

Szívrohamom volt?

Klinikai kémia

55 éves férfi súlyos mellkasi fájdalommal érkezik az SBO-ra

Fizikális vizsgálat, EKG vizsgálat elvégzése, Mintavétel

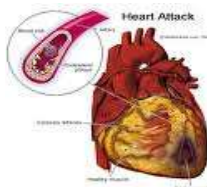

A kardiológus angiográfiát készít és sztentet helyez be az érszűkület területére

A beteg állapotának követése

A laboreredmények szívizomkárosodás mellett szólnak, megerősítik a szívroham diagnózisát, később segítik a betegség monitorozását

Szívizom specifikus biomarkerek lemérése (Troponin, CK)

A vérmintából megállapítható, hogy beteg vagyok?

Hematológia

A beteget elkezdék kezelni és rendszeresen követik az életkilátásai javítása érdekében

3 éves kislány 2 hete fennálló csontfájdalommal, visszatérő lázas állapottal és gyakori fertőzései miatt jelent meg az ambulancián

Vérmintát vettek tőle, amit automatán lemértek, valamint kenetet készítettek belőle

Az áramlási citometriai és molekuláris genetikai vizsgálatok is alátámasztották az akut lymphoid leukémia diagnózisát.

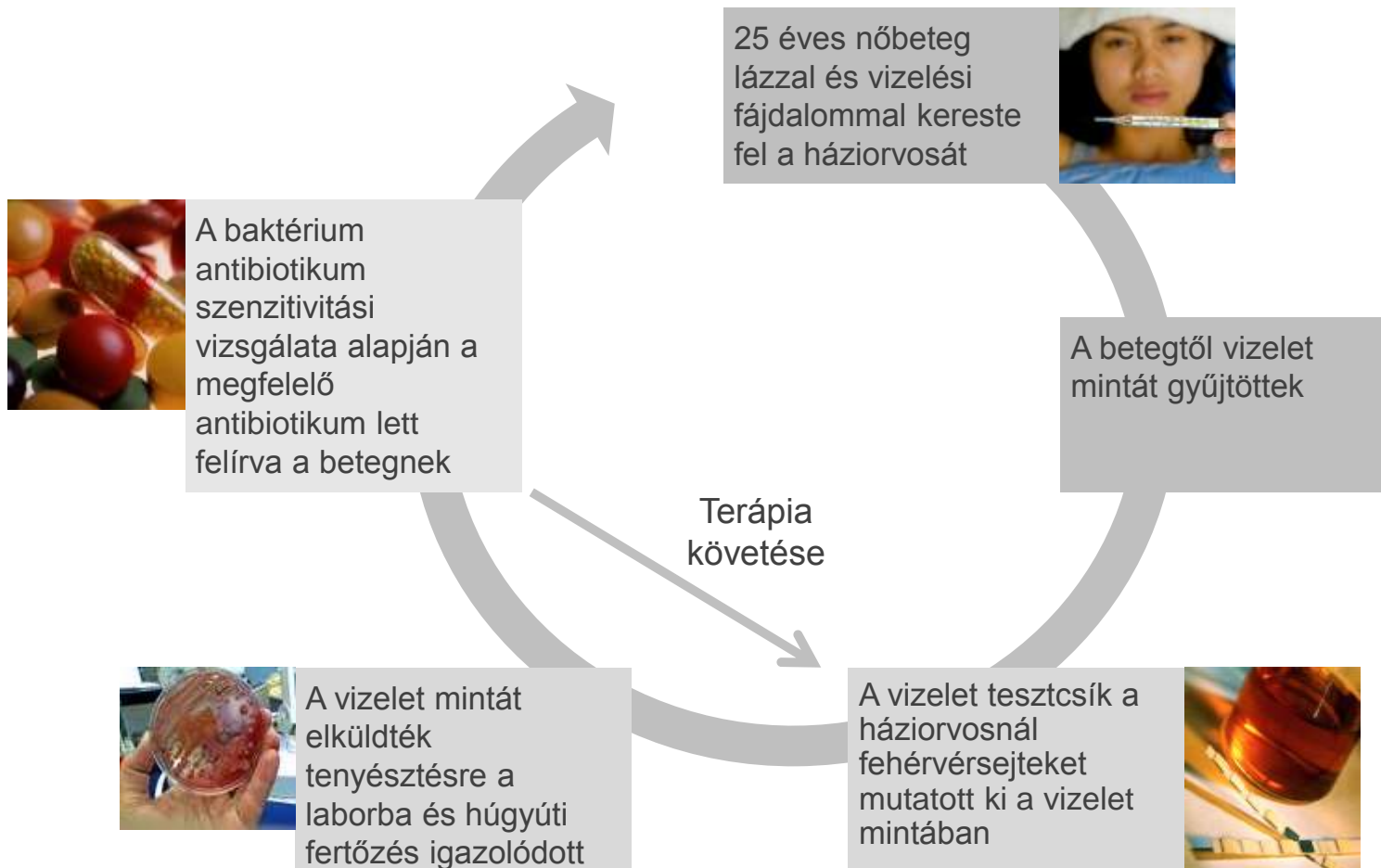

A kenetben kóros megjelenésű, nagyméretű, éretlen leukémiás sejtek (blasztok) voltak láthatók nagy számban

Van-e valami fertőzésem?

Mikrobiológia

Egészséges-e a magzatom?

Molekuláris diagnosztika

Kromoszóma vizsgálat történt FISH módszerrel: Egészséges a magzat

37 éves nőbetegnél az UH vizsgálat alapján súlyos magzati abnormalitás merült fel

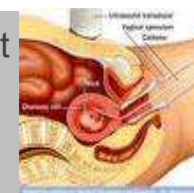
Az anya vérében megvizsgálták a Down szindrómát specifikus paramétereket, amikben eltérést találtak

A placenta mintát steril sejt kultúra médiumba tették és elküldték a laborba további vizsgálatra.

Chorion boholy mintát is vettek vékonytű biopszián segítségével

Bőrrákom van?

Patológia

42 éves férfi beteg
anyagjegyet ellenőrzés
céljából felkereste a
házi orvosát

A metszeteket
mikroszkópban
megvizsgálták és
melanoma
igazolódott, így a
kezelést megkezdték

Klinikai követés

Az anyagjegyet
“gyanúsnak”
véleményezte az
orvos, ezért
eltávolítását javasolta

A mintát lefixálták,
beágyazták és
vékony szövettani
metszeteket
készítettek belőle,
hogy megfessék

A bőr alatti
nyirokcsomók is
eltávolításra kerültek.
A szövettani mintát
elküldték a laborba
további vizsgálatra

Saját kezűleg elvégezhető, illetve betegágy melletti vizsgálatok

Egyszerű, saját kezűleg elvégezhető tesztek

- Vizeletből terhességi teszt
- Emelkedett β -HCG szint kimutatása terhesség esetén

Cukorbetegség követése otthon

- Vércsepp mintavétel ujjbegyből
- A vércukorszint meghatározás 2-3 perc alatt

Betegágy melletti vizsgálatok a klinikai gyakorlatban

- Lipid vérszint emelkedés – koleszterin, triglicerid szint mérések
- INR (véralkotásos idő mérés) antikoaguláns kezelés esetén
- Egyéb klinikai vizsgálatok (pl. vérgáz analízis)

...és mi lesz a labordiagnosztika jövője?

Laboratóriumi
Medicina

- Labortesztek egyetlen chipen
- Még összetettebb analitikai rendszerek
- Automatizált tömegspektrometriás mérések
- Bioszenzorok használata a beteg állapotának valós-idejű követésére

Ha labororvos leszek, mivel fogok foglalkozni?

Laboratóriumi
Medicina

Labordiagnosztika, leletezés, eredmények interpretálása

- Betegminták analízise, eredmények értékelése
- A napi laborvizsgálatok fenntartásának biztosítása
- Az eredmények interpretálása, a klinikussal való egyeztetés

Oktatás

- Orvostanhallgatók, szakvizsgára készülő hallgatók oktatása
- Tudományos diákköri munkában (TDK) való részvétel
- Jegyzetek, tankönyvek írása, szerkesztése

Tudományos tevékenység

- Tudományos közlemények publikálása
- Hazai és nemzetközi tudományos társaságban való aktív részvétel
- Kongresszusokon való aktív részvétel, szervezés

Mi egyebet tudhatok még meg erről a szakmáról?

Laboratóriumi
Medicina

Látogass el a következő honlapokra: www.mldt.hu, www.IFCC.org

 Lab Tests Online®
Peer-reviewed Non-commercial Patient-centred
A public resource on clinical lab testing from the laboratory professionals who do the testing

 Lab Tests Online® UK
Peer-reviewed Non-commercial Patient-centred
A public resource on clinical lab testing from the laboratory professionals who do the testing

 Lab Tests Online® AU
Peer-reviewed Non-commercial Patient-centred
A public resource on clinical lab testing from the laboratory professionals who do the testing

 Lab Tests Online® ES

LABS ARE VITAL

Keressd az IFCC-t a közösségi médiumokon:

